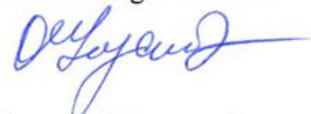

Aprobat
în ședința Consiliului științific al
Institutului Național de Cercetări Economice,

proces-verbal nr. 6 din 15.11.2022

Președintele Consiliului științific
Dr.hab., conf.cercet. Olga GAGAUZ

REGULAMENT
privind accesul la infrastructura de cercetare a Institutului Național de Cercetări Economice
(INCE)

Aprobat în ședința Consiliului științific al INCE, proces-verbal nr. 6 din 15.11.2022

Preambul

Prezentul Regulament stabilește regulile, rolurile și procedurile privind accesul la infrastructura de cercetare administrată de INCE (echipamente, software, baze de date, colecții, servicii analitice și de consultanță), aplicabil tuturor subdiviziunilor: Centrul de Cercetări Demografice, Secția Cercetări Sociale și Nivelul de Trai, Secția Analize și Prognoze, Secția Economie Agroalimentară și Dezvoltare Rurală, Secția Cercetări Financiare și Monetare și Secția Cercetări în Antreprenoriat. Regulamentul este aliniat la cadrul normativ național și la bunele practici europene privind accesul la infrastructuri de cercetare.

1. Dispoziții generale

1.1. Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) este o organizație de drept public din domeniul cercetării și inovării, cu forma juridică de organizare – instituție publică, care desfășoară activități de cercetări fundamentale și aplicative în științele economice și sociale, elaborează prognoze și analize în domeniul dezvoltării economice și demografice, implementează rezultate științifice și soluții inovative, precum și activități de pregătire și perfecționare a cadrelor științifice prin programe de doctorat și postdoctorat.

1.2 Constituirea și utilizarea infrastructurii de cercetare în cadrul INCE se bazează pe respectarea prevederilor următorilor acte normative și documente interne:

Acte normative naționale / europene:

- Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, Legea nr. 259-XV/2004 (cu modificările ulterioare).
- Hotărârea Guvernului nr. 382/01.08.2019 – Metodologia de finanțare a proiectelor de cercetare și inovare.
- Hotărârea Guvernului nr. 1081/08.11.2018 – Foaia de parcurs pentru integrarea RM în Spațiul European de Cercetare.

- Legea nr. 133/08.07.2011 – Protecția datelor cu caracter personal.
- Legea nr. 230/28.07.2022 – Dreptul de autor și drepturile conexe.
- European Charter for Access to Research Infrastructures (2016). <https://www.esfri.eu/sites/default/files/docs/European-Charter-for-Access-to-RI.pdf>
- Principiile FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable). <https://www.go-fair.org/fair-principles/>

Documente interne INCE:

- Planul de Dezvoltare Instituțională al INCE (PDI) 2020–2023 – conține orientări privind accesul la infrastructură și resurse științifice [ince.md](https://www.ince.md).
- Rapoarte anuale privind finanțarea instituțională, care explicitează obligațiile de acces pentru organizațiile publice de cercetare (2020–2022) [ince.md](https://www.ince.md).
- Politica editorială și principiile Open Access promovate prin Repoziitoriul Instituțional INCE (inclusiv aderarea la Acces Deschis) [rses.ince.md](https://www.rses.ince.md).

1.3 Conform *Cartei Europene de Acces la Infrastructurile de Cercetare*, principiile de acces la infrastructurile de cercetare cuprind următoarele aspecte, recomandate pentru a fi luate în considerare:

Politica de acces. Infrastructurile de cercetare ar trebui să aibă o politică care să definească modul în care reglementează, acordă și sprijină accesul utilizatorilor (potențiali) din mediul academic, de afaceri, industrie și servicii publice.

Recunoaștere și co-autorat. Utilizatorii ar trebui să recunoască contribuția infrastructurii de cercetare în orice produs (publicații, brevete, date de cercetare, etc.) care rezultă din cercetările efectuate prin accesul la facilitățile infrastructurii. În conformitate cu bunele practici din domeniul științific, utilizatorii sunt încurajați să ofere co-autorat celor care lucrează în infrastructura de cercetare și care au adus contribuții științifice autentice în activitatea lor.

Conformitate juridică. Atunci când se definesc reguli și condiții pentru acces și utilizare a infrastructurilor de cercetare, acestea ar trebui să respecte legislația și acordurile naționale și internaționale în domenii precum, drepturile de proprietate intelectuală și protecția vieții private, considerente etice, precum și reglementările privind siguranța, securitatea și ordinea publică.

Costuri și taxe de acces. Recunoscând o varietate de modele de finanțare, se recomandă acoperirea din diferite surse a costurilor de acces, iar taxele de acces, în măsura în care este necesar, ar trebui să contribuie la sustenabilitatea financiară a infrastructurii de cercetare.

Conduită etică și integritatea cercetării. Infrastructurile de cercetare și utilizatorii ar trebui să întreprindă acțiunile necesare pentru a respecta codurile standard de conduită și comportament etic în cercetarea științifică.

Non-discriminare. În acordarea accesului la infrastructurile de cercetare pentru utilizatori nu ar trebui să existe discriminări din motive personale și se poate lua în considerare stabilirea unor politici privind egalitate de șanse.

Punerea în aplicare. Mecanismele administrative asociate solicitării și acordării accesului la infrastructurile de cercetare ar trebui să fie minimale și transparente.

Managementul datelor de cercetare. Infrastructurile de cercetare ar trebui să aibă un plan de gestionare a datelor de cercetare, care să garanteze că datele de cercetare sunt păstrate în mod corespunzător, arhivate pentru o perioadă rezonabilă și disponibile pentru revizuire și (re)utilizare. Infrastructurile de cercetare și utilizatorii ar trebui să ajungă, totodată, la un acord privind modul de (re)utilizare a datelor. Dacă este cazul, este încurajată oferirea de acces liber la datele de cercetare.

Instrucțiuni pentru utilizatori. Infrastructurile de cercetare ar trebui să ofere utilizatorilor instrucțiuni clare pentru accesul eficient la facilitățile sale.

1.4. Prezentul Regulament stabilește modalitatea de constituire și utilizare a infrastructurii de cercetare științifică în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice (INCE).

1.5. În sensul prezentului Regulament, infrastructura de cercetare din cadrul INCE este reprezentată de echipamente de calcul și servere, resurse software licențiate pentru analiză statistică și calitativă, baze de date economice, demografice și sociale, colecții bibliografice și arhive, platforme electronice și instrumente de comunicare științifică, precum și servicii conexe care pot fi localizate într-o singură subdiviziune sau distribuite între secții și centre. Această infrastructură permite desfășurarea de activități de cercetare fundamentală și aplicativă, de elaborare a prognozelor, de evaluare a politicilor publice și de instruire a cadrelor științifice, fiind accesibilă comunității științifice naționale și internaționale.

1.6. Nu sunt incluse în infrastructura de cercetare a INCE echipamentele individuale ale membrilor comunității științifice, utilizate exclusiv în scopuri personale.

1.7. Infrastructura de cercetare a INCE, în temeiul prezentului Regulament, îndeplinește următoarele cerințe:

- contribuie la realizarea activităților de cercetare fundamentală și aplicativă în domeniul economic și social;
- reprezintă o valoare adăugată în plan științific, socio-economic și metodologic;
- este deschisă cercetătorilor din țară și din străinătate (inclusiv din statele membre UE și CSI);
- favorizează mobilitatea cercetătorilor și schimbul de cunoștințe în cadrul Spațiului European de Cercetare și la nivel regional;
- contribuie la diseminarea, valorificarea și utilizarea în politici publice a rezultatelor activităților de cercetare.

2. Constituirea infrastructurii de cercetare

2.1. Scopul constituirii și dezvoltării infrastructurii de cercetare în cadrul INCE este de a asigura accesul transparent la resurse și de a oferi servicii de înaltă calitate pentru mediul academic, pentru mediul de afaceri, sectorul public și organizațiile internaționale, contribuind la fundamentarea politicilor economice și sociale pe baze științifice.

2.2. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare trebuie să răspundă unor nevoi specifice identificate de comunitatea științifică și de utilizatorii direcți ai datelor și analizelor (autorități publice, mediul privat, parteneri internaționali), în strânsă cooperare cu aceștia.

2.3. Constituirea și dezvoltarea infrastructurii de cercetare se vor face în funcție de:

- prioritățile de cercetare stabilite prin strategiile naționale și instituționale pentru perioada următoare;
- investițiile deja realizate în echipamente și resurse software;
- evaluarea „ex-ante” a gradului de utilizare a infrastructurii propuse;
- deschiderea accesului la infrastructura INCE către alți operatori din domeniul cercetării publice și universitar pentru colaborare științifică și implementarea rezultatelor;
- asigurarea accesului reciproc avantajos la infrastructură pentru parteneriate și proiecte comune.

2.4. Beneficiile dezvoltării infrastructurii de cercetare se manifestă în domeniul științelor economice și sociale prin crearea de instrumente pentru analiza și prognoza proceselor economice și demografice, pentru evaluarea impactului politicilor publice și pentru consolidarea rezilienței socio-economice. Totodată, infrastructura contribuie la educație și formarea noilor generații de cercetători, doctoranzi și experți în economie și demografie, în beneficiul societății și al economiei naționale.

2.5. Prin strategia de dezvoltare a cercetării, INCE promovează serviciile oferite de infrastructura existentă și urmărește continuarea investițiilor prin:

- dezvoltarea infrastructurii bazată pe priorități și pe o fundamentare prospectivă a nevoilor naționale, identificând domeniile de specializare inteligentă și prioritățile publice;
- completarea infrastructurii INCE (echipamente, centre de cercetare, platforme digitale, baze de date specializate);
- acreditarea infrastructurii de cercetare și utilizarea acesteia pentru atragerea de surse suplimentare de finanțare din mediul de afaceri și serviciile publice;
- cofinanțarea proiectelor de infrastructură, realizarea de cercetări aplicative pentru întreprinderi și consolidarea parteneriatelor sustenabile cu mediul privat și cu organizațiile internaționale.

2.6. Elementele infrastructurii de cercetare se pot constitui din următoarele surse de finanțare: fonduri bugetare naționale, fonduri europene și internaționale, contribuții din mediul privat, fonduri proprii, venituri din contracte de cercetare, donații, sponsorizări și alte surse legale.

2.7. Investițiile viitoare în infrastructura de cercetare a INCE vor fi realizate pe canale de finanțare diferite, dar într-o manieră integrată și coerentă, pentru a asigura complementaritatea, evitarea redundanțelor și progresul cercetării în domeniile în care INCE este competitiv și recunoscut.

3. Utilizarea infrastructurii de cercetare

3.1. Informații importante privind infrastructura de cercetare a INCE (echipamente disponibile, software licențiat, baze de date, servicii analitice, condiții de acces) sunt plasate pe pagina web oficială a institutului www.ince.md, la secțiunea dedicată infrastructurii de cercetare.

3.2. Datele rezultate din activitățile de cercetare sunt păstrate și arhivate pe suport electronic (servere interne securizate, cloud academic) pe o perioadă rezonabilă, conform normelor interne și legislației

naționale privind arhivarea și protecția datelor. La cerere, acestea pot fi revizuite și reutilizate, cu respectarea principiilor FAIR și a prevederilor privind protecția datelor cu caracter personal (Legea nr. 133/2011).

3.3. Contribuția infrastructurii de cercetare a INCE trebuie recunoscută în orice produs rezultat (publicații, rapoarte, seturi de date, politici elaborate, brevete, consultanțe) sub formă de mulțumiri sau mențiuni explicite privind utilizarea facilităților infrastructurii. În conformitate cu bunele practici științifice, utilizatorii sunt încurajați să ofere co-autorat personalului INCE care a contribuit substanțial la activitățile de cercetare prin expertiză științifică sau metodologică.

3.4.

(1) Infrastructura de cercetare a INCE, indiferent de modalitatea de achiziție (fonduri bugetare, proiecte internaționale, donații, sponsorizări sau alte resurse), poate fi utilizată de întreaga comunitate științifică a institutului.

(2) Echipamentele, software-ul și bazele de date sunt disponibile tuturor cercetătorilor INCE care posedă competențele necesare pentru utilizare. Dacă este cazul, accesul este precedat de instruiți interne sau tutelă de către personalul responsabil.

(3) Accesul intern la infrastructură este neîngrădit; cercetătorii suportă doar costurile aferente materialelor consumabile sau licențelor specifice utilizate în activitatea de cercetare.

(4) Cercetătorii care solicită acces la infrastructură depun o cerere standard (Anexa 1) către Directorul INCE, cu avizul șefului de secție/centru. În cazurile care implică acces la date sensibile, este necesară și semnarea unui Acord de utilizare a datelor (Anexa 2).

(5) Utilizatorii din afara INCE (instituții publice, organizații internaționale, companii private) pot solicita acces la infrastructura de cercetare pe bază de comandă fermă, contract de colaborare sau parteneriat, cu respectarea reglementărilor legale în vigoare și achitarea taxelor stabilite de Regulamentul intern privind cuantumul costurilor și serviciilor furnizate de INCE.

3.5. Conducerea INCE, prin compartimentele de specialitate (Direcția financiar-economică și secretarul științific), asigură **gestionarea și controlul financiar** al veniturilor și cheltuielilor generate de utilizarea infrastructurii de cercetare, raportând anual Consiliului științific și Ministerului Educației și Cercetării.

4. Modalități de acces și categorii de utilizatori

4.1. Modalități de acces:

a) **Acces pe bază de excelență (excellence-driven)** – acces acordat pe criterii științifice, prin evaluarea calității și relevanței proiectelor de cercetare.

b) **Acces contractual (market-driven)** – acces pe bază de contract sau comandă fermă, contra cost, pentru servicii, analize și consultanțe.

c) **Acces larg (wide și wide-virtual)** – acces public la resurse deschise, rapoarte, portaluri de date și publicații disponibile online.

4.2. Categoriile de utilizatori:

- personalul INCE;
- instituții publice și academice naționale;

- organizații internaționale și institute de cercetare partenere;
- sectorul privat (companii, ONG-uri, consultanți).

5. Costuri și sustenabilitate

5.1. Accesul intern pentru proiecte instituționale, responsabilități legale și activități de instruire doctorală este gratuit.

5.2. Accesul extern se realizează în baza unei **grile transparente de costuri**, stabilită de Consiliul științific și publicată pe site-ul www.ince.md.

5.3. Parteneriatele strategice cu ministere, organizații internaționale și instituții educaționale pot beneficia de scutiri sau reduceri.

5.4. Metodologia de calcul a costurilor respectă principiile de sustenabilitate financiară și evită dubla finanțare (în conformitate cu HG nr. 382/2019).

6. Date, confidențialitate și securitate

6.1. Clasificarea datelor.

- a) **Date deschise** – acces liber; citare obligatorie; licențe deschise (ex. CC BY).
- b) **Date cu înregistrare** – acces cu cont și acceptarea termenilor; jurnalizare și audit.
- c) **Date restricționate** – acces pe bază de Acord de utilizare a datelor (DUA) (Anexa 2), în condiții speciale (enclave/medii securizate), cu măsuri de anonimizare/pseudonimizare.

6.2. Conformitate. INCE aplică principiile FAIR, Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Legea nr. 148/2023 privind accesul la informații de interes public.

6.3. DUA și etică. Pentru orice acces la date cu înregistrare/restricționate se semnează **DUA**; dacă natura datelor impune, se obține aviz etic și/sau se efectuează o evaluare de impact (DPIA).

6.4. Măsuri tehnice și organizatorice. Control al accesului pe roluri, parole puternice/autentificare, criptare la transfer și, unde este cazul, la stocare; jurnalizare, audit periodic, back-up regulat, plan de răspuns la incidente.

6.5. Păstrare și arhivare. Termenele de retenție și modalitățile de arhivare se stabilesc prin proceduri interne; reutilizarea datelor se face doar în condițiile licenței/DUA și cu respectarea confidențialității.

6.6. Incidente de securitate. Orice incident se notifică imediat responsabilului de date/echipei tehnice; INCE poate suspenda accesul până la remediere.

7. Proprietate intelectuală și recunoaștere

7.1. Drepturile de proprietate intelectuală asupra infrastructurii, programelor și bazelor de date aparțin INCE sau partenerilor, conform contractelor de finanțare.

7.2. Utilizatorii se obligă să menționeze explicit INCE și subdiviziunea relevantă în toate publicațiile, rapoartele și produsele rezultate.

7.3. Dacă personalul INCE aduce contribuții științifice substanțiale, utilizatorii sunt încurajați să ofere **co-autorat**, conform bunelor practici internaționale.

8. Monitorizare, raportare și căi de atac

8.1. INCE monitorizează utilizarea infrastructurii prin indicatori: număr de solicitări, timpi de răspuns, rata de aprobare, nivel de utilizare, rezultate științifice generate.

8.2. Utilizatorii transmit un **raport scurt de utilizare** la finalul perioadei de acces.

8.3. Solicitățile respinse pot fi contestate la **Comitetul de Acces la Infrastructură (CAI)**, iar răspunsul este comunicat în termenele prevăzute de Legea nr. 148/2023 și HG nr. 1027/2023.

9. Publicare și revizuire

9.1. Regulamentul și anexele sale se publică pe site-ul oficial al INCE, în limbile română și engleză.

9.2. Revizuirea regulamentului are loc cel puțin o dată la doi ani sau ori de câte ori apar modificări legislative și strategice în domeniul cercetării și inovării.

9.3. Orice versiune revizuită este supusă aprobării Consiliului științific al INCE.

10. Dispoziții finale

10.1 Regulamentul privind constituirea și utilizarea infrastructurii de cercetare în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice a fost avizat în ședința Consiliului științific al INCE și intră în vigoare de la data aprobării acestuia.

10.2 Prezentul Regulament poate fi modificat și completat în funcție de evoluția legislației naționale și internaționale incidente în domeniul cercetării și inovării, precum și de nevoile instituționale, cu aprobarea Consiliului științific al INCE.

Cerere standard pentru acces la infrastructura de cercetare

Către: Directorul Institutului Național de Cercetări Economice

De la: [Nume și prenume solicitant]

Instituția/organizația: [denumirea completă]

Funcția/gradul științific: []

Date de contact: Tel: [], Email: []

Obiectul solicitării:

- ☐ Echipamente IT (stații de lucru, servere)
- ☐ Software licențiat (SPSS, Atlas.ti etc.)
- ☐ Baze de date economice/demografice/sociale
- ☐ Consultanță/servicii analitice
- ☐ Alte resurse: _____

Scopul utilizării:

(Descriere detaliată a obiectivelor, proiectului, temeiului științific/politic, rezultate preconizate)

Durata utilizării:

De la: __ / __ / ____ până la: __ / __ / ____

Responsabil de infrastructură (secția/centrul):

Avize:

Șef secție/centru: _____

Secretar științific: _____

Semnătura solicitantului: _____

Data: __ / __ / ____

Acord de utilizare a datelor

ACORD DE UTILIZARE A DATELOR

încheiat între:

Institutul Național de Cercetări Economice (INCE), cu sediul în mun. Chișinău, str. Ion Creangă 45, reprezentat de Directorul _____, denumit în continuare Furnizor, și [Nume/Instituție solicitantă], cu sediul în _____, reprezentat de _____, denumit în continuare Beneficiar.

1. Obiectul acordului

Furnizarea spre utilizare a următoarelor date: [descrierea seturilor de date, sursa, perioada, nivel de detaliu, format].

2. Scopul utilizării

Datele se vor utiliza exclusiv în scopul declarat: [cercetare academică, analiză pentru politici, studii aplicative etc.].

3. Drepturi și obligații ale beneficiarului

- să utilizeze datele numai în scopul menționat;
- să nu transmită datele unor terți fără acordul scris al INCE;
- să respecte legislația privind protecția datelor cu caracter personal (Legea nr. 133/2011) și GDPR;
- să menționeze explicit INCE ca sursă a datelor în orice rezultat (raport, articol, prezentare).

4. Drepturi și obligații ale furnizorului

- să pună la dispoziție date corecte și în formatul convenit;
- să asigure suport tehnic în utilizarea datelor, în limita resurselor disponibile.

5. Confidențialitate și protecția datelor

- Beneficiarul se obligă să nu încerce re-identificarea persoanelor din seturile de date anonimizate;
- Orice incident de securitate se notifică imediat către INCE.

6. Proprietate intelectuală

- Drepturile de autor asupra datelor și metodologiilor rămân la INCE;
- Beneficiarul dobândește doar un drept limitat de utilizare.

7. Durata acordului

Valabil de la ___ / ___ / ____ până la ___ / ___ / ____

8. Încetarea acordului

- la expirarea termenului;
- prin reziliere unilaterală, în caz de nerespectare a clauzelor.

9. Litigii

Litigiile se soluționează pe cale amiabilă, iar în caz contrar – de către instanțele competente din Republica Moldova.

Semnat la Chișinău, la data de ___ / ___ / ____

Furnizor (INCE): _____

Beneficiar: _____

Clasificarea nivelurilor de date și condiții minime

Clasificarea datelor în cadrul INCE se face conform principiilor FAIR și legislației naționale, pentru a asigura acces transparent și protecția datelor.

Niveluri de date:

- Deschise – acces liber; citare obligatorie; licențe deschise (ex.: CC BY).
- Cu înregistrare – acces pe bază de cont și acceptarea termenilor; logare și audit periodic.
- Restricționate – acces doar pe bază de Acord de utilizare a datelor, în mediu securizat, cu anonimizare/pseudonimizare și audit periodic.

Condiții minime:

- Respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal (Legea nr. 133/2011).
- Aplicarea principiilor FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable).
- Utilizarea mediilor securizate pentru datele sensibile și semnarea Acordului de utilizare a datelor.
- Notificarea imediată a INCE în caz de incident de securitate.